

14. s. e. trin.

I søndags døde en af vores gode venner. Han blev ramt af en blodprop og kunne ikke reddes. Han døde kort før sin 57-års fødselsdag.

På en messenger-besked til mig skrev hans enke – vores veninde:

”Det er svært. Vi prøver at holde fast i at være taknemmelige. Der er så mange fantastiske eventyr og skønne hverdage med *ham* at tænke på.”

Tænk engang – der midt i chokket over hans pludselige død, midt i sorgen, midt i fortvivlelsen, midt i det ubærlige savn – så skriver hun om den store taknemmelighed, som *også* fylder hende og hendes to voksne drenge. En taknemmelighed over at have haft sin mand og børnenes far i deres liv. Over alt det, de har fået *med* ham og *af* ham.

Vores venindes ord om taknemmelighed fik mig til at tænke nærmere over, hvad taknemmelighed egentlig er for noget. Svarer det til at sige tak? Vi siger jo gladeligt:

Tak for mad.

Tak for kaffe.

Tak for gaven.

Tak for hjælpen.

Tak for sidst.

Tak for alt.

Man skulle vel nok tro, at når man siger tak, så er det, fordi man er taknemmelig over at have fået noget.

Men brugen af ordet "tak" behøver jo ikke nødvendigvis at betyde, at man er taknemmelig. Man kan sagtens sige tak *uden* at være taknemmelig. Så er man vel snarere velopdragen og høflig.

Der er også de gange, hvor man undlader at sige tak, fordi man blot får det, som man har ret til, eller har krav på. Hvorfor takke en for noget, som vedkommende er forpligtet til at yde mig, fordi jeg har ret til det. Fordi jeg har krav på det? Det manglede da bare!

Og så er der de situationer, hvor man er taknemmelig, men hvor man ikke siger tak. Måske nåede man ikke at få sagt tak, inden et kært menneske døde – men man er stadig taknemmelig. Måske ser man først det, man har fået, når én er død, og først da mærker man taknemmeligheden. Eller måske synes man ikke, at man i tilstrækkelig grad kan udtrykke sin taknemmelighed ved at sige tak for – "tak er kun et fattigt ord" – som Poul Bundgaard udtrykte det i sin berømte sang.

Så det at sige tak er blot én af flere måder at udtrykke sin taknemmelighed på.

Taknemmelighed *i sig selv* er dybere end ordet tak. Det er en følelse. En følelse, der ikke kan måles og vejes. Det er en følelse, der forudsætter mere end én selv. Det er ligesom med kærligheden. Kærligheden forudsætter én, der elsker, og én, der

bliver elsket. Og med taknemmeligheden skal der være én, som er taknemmelig – og taknemmelig *på* eller *for* en anden.

Og når man som enke eller enkemand står tilbage med en følelse af taknemmelighed, så kan man jo spørge, hvem man er taknemmelig *på*. Hvem skal man rette sin taknemmelighed mod?

For vi ved jo godt, at vores liv ikke er noget, vi selv frembringer. Vi har ikke skabt os selv. Alle er blevet født af en kvinde; og livet er blevet givet til os.

Man kunne også spørge, hvad der er *modsætningen* til taknemmelighed. I podcasten *Sørine & Kærligheden* taler sognepræst Sørine Gotfredsen med skuespiller Sofie Gråbøl. Her fremsætter Sørine det postulat, at det modsatte af taknemmelighed, er bitterhed. Når man ikke takker for det, man har, kan man i stedet fyldes af vrede over det, man ikke har.

Men Sofie er ikke enig. Hun siger derimod, at modsætningen til taknemmelighed er at tage noget for givet. Det vil sige at være ubevidst om, hvad man får, eller hvad man har. Og i sidste ende ubevidst om livet selv.

Og så siger hun noget andet klogt – nemlig at taknemmelighed er kærlighed i sin *modtagende* form.

Og det er præcis, hvad dagens evangelium handler om. Jesus møder ti mennesker, der lider af spedalskhed. Spedalskhed var på den tid en alvorlig sygdom. Kun få blev helbredt, og sygdommen var voldsomt smitsom. Derfor kan man ikke undre sig over, at de spedalske blev udstødt af samfundet. De skulle bo isoleret uden for byen. Langt fra alle andre. Uden kontakt til deres kære, og

uden adgang til at udføre det arbejde, som gjorde dem i stand til at forsørge deres familier.

Da de på lang afstand ser Jesus, råber de: "Jesus, Mester, forbarm dig over os." Og i samme stund bliver de helbredt, og de kan vende tilbage til livet med deres kære.

Én af dem vender tilbage til Jesus for at takke ham; han priste Gud med høj røst og kastede sig på sit ansigt for Jesu fødder. Og Jesus siger til: "Stå op og gå herfra! Din tro har frelst dig."

Frelsen kom til denne mand, fordi han indså, at hans helbredelse ikke skyldtes ham selv; at hans helbredelse blev ham givet; han var klar over, at han skulle give Gud æren for sin helbredelse. Det var, idet han indså, at han ikke skyldte sig selv livet, at han blev frelst. Det var, da han forstod, at han ikke stod med det fulde ansvar selv.

Og kan vi – i vores tid – ikke godt lære noget af det? I vores tid vil vi så gerne være arkitekter i vores eget liv. Vi tror, at vi kan sætte os ind på livets tegnestue og optegne hele vores eget livsforløb fra vugge til grav.

Og det er da så vældig rart, når livet går godt. Så kan vi hver især bryste os af at være et dygtigt og kvalificeret menneske. Men bagsiden af dén medalje er, at man jo så står med det fulde ansvar, når livet ikke flasker sig som planlagt.

Når vi derimod forstår, at vi ikke er ansvarlige arkitekter for hele vores liv, så forstår vi også, at vi ikke skylder os selv det hele. Bevares – vel har vi da vores del af ansvaret – men i lyst og nød kommer livet fra noget uden for os selv; fra Gud.

Det er dog lettere sagt end gjort at flytte sig fra livets store tegnestue.

Den danske forfatter Søren Ulrik Thomsen har skrevet et essay om tak og taknemmelighed, og deri giver han et bud på, hvordan vi kan gå ud af livets store tegnestue og gøre taknemmelighed til en grundindstilling i tilværelsen.

Essayet hedder "Tak er kun et fattigt ord", og heri skriver han:

"...for at indse, at livet er en gave, kræves der af os en tilsvarende åndelig kraftpræstation, før vi formår at hæve os over rigdommens illusion om sikkerhed og begribe, at den tilværelse, vi bare tager for givet, altid er skrøbelig, og at vi ikke selv er det suveræne ophav til alle livets velsignelser."

Og videre skriver han:

..for uanset om man er født i luksus eller elendighed, er det åbenbart så svært at rumme det på én gang banale og ufattelige – at livet under alle omstændigheder er en gave – at dette mysterium kun kan fastholdes i ganske korte øjeblikke, og derfor i religionens sprog må holdes svævende søndag efter søndag for at opdrage os selv til at perspektivere tilværelsen, hvad enten den er så barsk, at man tror, at man er glemt af Gud, eller den føjer sig villig efter ens ønsker, at man fristes til at tro, at man selv er Gud."

Vi tilbydes at lære at værdsætte alt det, vi har fået – og derigennem mærke en blivende kærlighed til livet, for det er kun med taknemmelighed, at livet bliver rigt.

Vi må leve i tillid til håbet om, at ordene også lyder til os: Stå op og gå herfra – din tro har frelst dig.

Amen.